

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 Економіка
освітня програма: Економіка підприємства

Запоріжжя
2021

Методичні вказівки до виконання курсових робіт для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка, освітня програма: Економіка підприємства

Укладачі: д. е. н., проф. Семенов А.Г.

к.е.н., доц. Попова В.Д.

доц. Нестеренко Н.В.

У методичних вказівках розглянуто рекомендації до виконання курсових робіт здобувачами вищої освіти денної та заочної форм навчання. Методичні вказівки розроблено на основі курсу економіки підприємства, чинних законів України і навчальної програми.

Метою є навчити здобувачів вищої освіти проводити розрахунки щодо аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, надання пропозицій для підвищення ефективності роботи підприємств, виходячи із заданих економічних умов.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ.....	8
РОЗДІЛ 2. ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ ЗА ТЕМАМИ КУРСОВИХ РОБІТ.....	13
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	16
РОЗДІЛ 4. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	20
РОЗДІЛ 5. КЕРІВНИЦТВО Й КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	24
РОЗДІЛ 6. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ.....	26
РОЗДІЛ 7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ.....	27
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	30
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Виконання курсової роботи з курсу “Економіка підприємства” є складовою навчального процесу підготовки здобувачів вищої освіти.

Курсова робота з дисципліни „Економіка підприємства” сприяє розвитку творчих навичок студентів, закріпленню, поглибленню й узагальненню теоретичних знань, набутих здобувачами вищої освіти у процесі вивчення курсу, і виробленню вміння застосовувати їх у практичному вирішенні питань економіки підприємства.

Виконання курсової роботи сприяє глибшому засвоєнню здобувачами вищої освіти освітньої компоненти “Економіка підприємства”, спонукає ґрунтовно вивчати законодавчі акти з питань економічних відносин, статистичні щорічні видання, спеціальні наукові видання, у яких розглядаються теоретичні та практичні аспекти діяльності підприємств у сучасних умовах.

При написанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен:

- самостійно знайти та опрацювати літературу з обраної теми;
- узагальнити кращий вітчизняний та зарубіжний досвід діяльності підприємств;
- здійснити відповідний аналіз статистичних даних роботи підприємства;
- здійснити аналіз основних техніко-економічних показників господарювання;
- самостійно виконати економічні розрахунки;
- виявити резерви виробництва;
- показати вміння вирішувати економічні завдання;
- застосовувати теоретичні положення у вирішенні конкретних питань економіки підприємства;
- обґрунтувати заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Загальна характеристика освітньої компоненти

Освітня компонента належить до:

- галузі знань: 05 - “Соціальні та поведінкові науки”;
- спеціальності: 051 - Економіка;
- освітньої програми: Економіка підприємства;
- першого (бакалаврського) рівня;
- циклу професійної підготовки::;
- типу дисципліни: обов’язкова.

Планові показники освітньої компоненти:

Рекомендований семестр вивчення	Кредитів ЄКТС	Академічних годин	Залікових модулів		Підсумковий контроль
			поточні	підсумкові	
для денної форми навчання 5	1	30	—	1	захист курсової роботи
для заочної форми навчання 5	1	30	—	1	

Мета та загальні завдання:

Метою є формування у здобувачів вищої освіти здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств, та визначення доцільності певного виробництва на підставі розрахунку системи показників економічної ефективності використання ресурсів та підприємства в цілому.

Виконання курсової роботи забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

джерел.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК 15. Здатність розробляти заходи з формування й використання виробничого потенціалу підприємства, всіх видів ресурсів за різними сферами діяльності підприємства.

СК 16. Здатність оцінювати вплив та враховувати зовнішні та внутрішні фактори при плануванні діяльності та розробці стратегій розвитку підприємства.

СК 17. Здатність управляти формуванням капіталу створюваного підприємства та у процесі його розвитку.

Програмні результати навчання

РН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

РН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

РН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

РН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

РН 27. Передбачати та оцінювати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів та управлінських рішень на результативність діяльності підприємства при плануванні діяльності та розробці стратегій його розвитку.

Теоретичні та методичні матеріали освітньої компоненти

Теоретичні та методичні матеріали освітньої компоненти, індивідуальні завдання самостійної роботи студентів, тестові завдання та тести, критерії оцінювання знаходяться на сторінках електронної дисципліни в системі підтримки навчальних програм КПУ за адресою:

<http://virtuni.education.zp.ua/edu_cpu/course/view.php?id=1335#section-0>.

РОЗДІЛ 1

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Першим етапом виконання курсової роботи є вибір теми.

Здобувачі вищої освіти денної форми навчання обирають тему курсової роботи на власний розсуд, але відповідно до тематики курсових робіт, визначеної кафедрою економіки університету. Ця тематика щороку переглядається і доповнюється. Тематики курсових робіт студентів у межах потоку спеціальності не повинні повторюватися.

Вибираючи тему курсової роботи, студент має врахувати: її наукову та практичну значущість, наявність необхідних матеріалів, що стосуються теми курсової роботи, та можливостей особисто ознайомитися з об'єктом дослідження.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання вибір теми курсової роботи здійснюють з урахуванням своєї практичної діяльності, можливостей використання матеріалів підприємств та організацій, де вони працюють, але також згідно з тематикою, визначеною кафедрою економіки.

В окремих випадках можуть затверджуватися теми курсових робіт за пропозицією студентів, якщо є база для її виконання і тема, що пропонується, відповідає навчальній програмі курсу. Якщо студент обрав тему, не визначену кафедрою, він повинен написати про це заяву на ім'я завідувача кафедри економіки. У заяві слід зазначити назву обраної теми та обґрунтувати її вибір. Без погодження з кафедрою вільний вибір теми не дозволяється.

Орієнтовна тематика курсових робіт

(студент має право вносити зміни в план курсової роботи):

1. Цілі та напрямки діяльності підприємств у ринкових умовах господарювання.
2. Особливості діяльності господарських товариств у ринкових умовах.

3. Удосконалення акціонерної форми господарювання.
4. Спільні підприємства та їх роль у ринкових умовах господарювання.
5. Малі підприємства та їх роль у сучасному економічному розвитку.
6. Особливості діяльності добровільних об'єднань підприємств у сучасних умовах господарювання.
7. Партнерські зв'язки у підприємницькій діяльності.
8. Управління діяльністю підприємств у ринкових умовах.
9. Сутність та поліпшення техніко-економічних показників підприємства.
10. Формування та ефективне використання трудового потенціалу підприємства.
11. Оцінка персоналу як важливий елемент кадрової політики підприємства.
12. Ефективність відтворення основних фондів підприємства.
13. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.
14. Підвищення ефективності виробництва на основі інтенсифікації використання основних фондів.
15. Амортизаційна політика підприємства в ринкових умовах господарювання.
16. Нематеріальні ресурси підприємства, їх формування та ефективність використання.
17. Удосконалення формування та використання виробничої потужності підприємства.
18. Оборотні кошти підприємства і їх роль у підвищенні ефективності діяльності підприємства.
19. Напрями підвищення використання оборотних коштів підприємства.
20. Удосконалення використання оборотних фондів підприємства.
21. Визначення потреби в оборотних коштах на підприємстві.
22. Удосконалення управління виробничими запасами на підприємстві.

23. Удосконалення управління матеріальними ресурсами в сучасних умовах.
24. Визначення необхідного обсягу і джерел фінансування виробничих інвестицій.
25. Формування і регулювання фінансових інвестицій.
26. Оцінка ефективності виробничих інвестицій за ринкових умов господарювання.
27. Шляхи підвищення ефективності використання виробничих інвестицій.
28. Обґрунтування інвестиційного проекту.
29. Інноваційні процеси та їх вплив на діяльність підприємства.
30. Удосконалення використання економічного потенціалу підприємства на основі нововведень.
31. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень.
32. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.
33. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.
34. Об'єктивна необхідність і тенденції розвитку диверсифікації виробництва.
35. Підвищення ефективності виробництва шляхом поглиблення спеціалізації.
36. Удосконалення діяльності малого бізнесу шляхом впровадження франчайзингових відносин.
37. Розвиток інфраструктури підприємства як фактор підвищення ефективності діяльності підприємства.
38. Державне економічне регулювання діяльності підприємства.
39. Планування діяльності підприємства у ринкових умовах господарювання.
40. Об'єктивна необхідність і особливості стратегічного планування на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

41. Підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом удосконалення маркетингової діяльності підприємства.
42. Удосконалення формування виробничої програми підприємства у сучасних умовах господарювання.
43. Удосконалення маркетингових досліджень як фактор оптимізації виробничої програми.
44. Обґрунтування оптимального обсягу виробництва.
45. Асортимент продукції підприємства та шляхи його удосконалення.
46. Удосконалення управління якістю продукції.
47. Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції.
48. Стандартизація і сертифікація як чинник підвищення якості продукції.
49. Удосконалення матеріально-технічного забезпечення виробництва у сучасних умовах господарювання.
50. Удосконалення збуту продукції в сучасних умовах.
51. Резерви та шляхи підвищення продуктивності праці.
52. Форми і системи оплати праці та їх удосконалення.
53. Удосконалення стимулювання праці в сучасних умовах господарювання.
54. Підвищення діяльності підприємства шляхом удосконалення мотивації праці.
55. Удосконалення управління поточними витратами в сучасних умовах господарювання.
56. Оптимізація поточних витрат як фактор підвищення ефективності діяльності підприємства.
57. Шляхи оптимізації матеріальних витрат на підприємстві.
58. Ціна як економічно-фінансовий важіль управління діяльністю підприємства за ринкових умов господарювання.
59. Обґрунтування та вибір методів встановлення цін на продукцію.
60. Аналіз прибутку підприємства та шляхи його підвищення.

61. Удосконалення формування і розподілу прибутку в сучасних умовах.
62. Шляхи росту рентабельності продукції.
63. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.
64. Економічна безпека підприємства і шляхи запобігання внутрішнім та зовнішнім загрозам.
65. Практика здійснення та ефективність реструктуризації підприємств.
66. Санація (фінансове оздоровлення) господарюючих суб'єктів.
67. Банкрутство підприємства: механізм визначення і шляхи подолання.

РОЗДІЛ 2

ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ ЗА ТЕМАМИ КУРСОВИХ РОБІТ

(Студент має право вносити зміни в план курсової роботи)

1. Сутність та поліпшення техніко-економічних показників підприємства	
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Формування та використання виробничої потужності підприємства.....	6
1.2. Загальна характеристика виробничих засобів і технічного рівня виробництва.....	12
1.3. Методичні підходи і системи показників ефективності відтворення та рівня використання основних виробничих фондів.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ І РОЗРОБКА ПРОЕКТУ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	25
2.2. Технічна база виробництва.....	28
2.3. Аналіз стану техніко-економічних показників	34
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ПОЛІПШЕННЯ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ	40
ВИСНОВКИ.....	42
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ.....	43
ДОДАТКИ	
2. Управління діяльністю підприємств у ринкових умовах.	
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.....	5
1.1. Поняття та принципи побудови структури управління.....	5

1.2. Ієрархічний тип структур управління.....	7
1.3. Органічний тип структур управління.....	11
1.4. Вдосконалення організаційної структури управління.....	13
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ.....	13
2.1. Техніко-економічна характеристика	13
2.2. Організаційна структура управління	18
РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ ПО ВДОСКОНАЛЕННЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ	21
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29
ДОДАТКИ	

3. Напрями підвищення використання оборотних коштів підприємства

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ Й ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОТНИХ КОШТІВ.....	5
1.1. Економічна сутність оборотних коштів підприємства й особливості їх організації.....	5
1.2. Джерела формування оборотних коштів підприємства.....	10
1.3. Особливості управління оборотними коштами підприємства в сучасних умовах господарювання.....	14
РОЗДІЛ 2. ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	19
2.1. Загальна характеристика	19
2.2. Аналіз складу, структури та динаміки оборотних коштів	21
2.3. Порівняльна характеристика підходів до оцінювання оборотних коштів на підприємстві.....	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	39

3.1. Визначення основних показників підвищення ефективності використання оборотних коштів на підприємстві.....	42
3.2. Шляхи прискорення оборотності оборотних коштів на різних стадіях виробництва.....	49
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ	

4. Аналіз прибутку підприємства та шляхи його підвищення

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПРИБУТОК ЯК РЕЗУЛЬТАТ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Законодавче визначення сутності, видів та функцій прибутку.....	5
1.2. Формування й використання прибутку.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	19
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	19
2.2. Оцінка прибутковості та ділової активності	21
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	39
3.1. Резерви збільшення прибутку суб'єктів господарювання.....	42
3.2. Шляхи підвищення ефективності управління прибутком	49
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ	

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завдання курсової роботи залежать від її теми, орієнтації, специфіки предмета об'єкта дослідження. Але практично всі вони за умов комплексного вирішення відображають здатність студента як майбутнього фахівця у галузі економіки підприємства.

Зміст курсової роботи має розкривати поставлену мету й завдання навчального дослідження. Матеріал необхідно викладати відповідно до законів формальної логіки: теорія питання, характеристика об'єкта дослідження, аналіз стану об'єкта, виявлення резервів і розробка рекомендацій з їх реалізації. Головна вимога – кожен захід-рекомендація повинен мати ретельне формально-логічне й економічне обґрунтування.

Курсову роботу здобувачі вищої освіти повинні виконувати на основі ретельного вивчення й узагальнення передового досвіду господарювання, висвітленого в літературних джерелах, обов'язкового використання статистичних даних, що приводяться у науковій літературі, періодичній літературі й статистичних щорічних виданнях. Ці дані можна використовувати в загальному аналізі заданої теми, проблеми. Конкретний аналіз повинен виконуватися на основі статистичної звітності конкретного підприємства.

Рукописний варіант до захисту не приймається. Робота підписується студентом і проставляється дата її закінчення.

Виконання курсової роботи складається з наступних етапів:

1. Вибір теми, визначення її мети, конкретних завдань, предмета й об'єкта дослідження.
2. Обговорення теми і затвердження її керівником від кафедри.
3. Складання плану, вибір і вивчення літератури з обраної проблеми.

4. Збирання, обробка та аналіз матеріалів стосовно теми курсової роботи.

5. Написання та оформлення курсової роботи.

6. Підготовка до захисту і захист курсової роботи.

Керівник курсової роботи:

- погоджує тему курсової роботи;
- видає студенту завдання до виконання роботи і затверджує план (зміст);
- проводить консультації, контролює відповідно до затвердженого графіка терміни та якість виконання окремих розділів і роботи в цілому.

Курсова робота повинна мати відповідну ідейну спрямованість, творчий, системний підхід до аналізу на основі сучасних методів дослідження, практичну значущість.

Робота має бути написана (надрукована) на одній стороні листа білого папера формату А4 (у машинописному вигляді через 1,5 інтервал). При цьому необхідно дотримувати наступні поля (мм): ліве – 30, верхнє і нижнє – 20, праве – 10.

Нумерація аркушів повинна бути наскрізною, першою сторінкою повинен бути титульний лист (виконаний машинописним способом). На ньому номер не ставиться. Після цього йде зміст, на ньому ставиться номер 2 і т.д. номер ставиться арабськими цифрами в правому верхньому куті.

Текст курсової роботи повинний бути розділений на розділи і підрозділи. Розділи нумеруються арабськими цифрами (наприклад: 1, 2 і т.д.). Підрозділи варто нумерувати в межах розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і номера підрозділу, розділений крапкою (наприклад: 3.4, 3.5 і т.д.). Заголовки розділів пишуться (друкуються) друкованими буквами, підрозділів – прописними (крім першої). Наприкінці заголовків не ставлять крапки. Підкреслювати заголовки і переносити слова в заголовках не допускається. Відстань між заголовками і наступним текстом має дорівнювати двом міжрядковим інтервалам.

Рисунки нумеруються арабськими цифрами. Номер рисунка складається з номера розділу і порядкового номера малюнка в даному розділі, розділених крапкою. Рисунки поміщають відразу після посилання на них у тексті (робиться це так: (див. рис. 1.3 чи... зображено (показано) на рис. 2.3). Рисунки повинні мати найменування, що містяться під ілюстрацією: при необхідності рисунки супроводжуються підрисунковим текстом. Номер рисунка ставлять після підрисункового тексту.

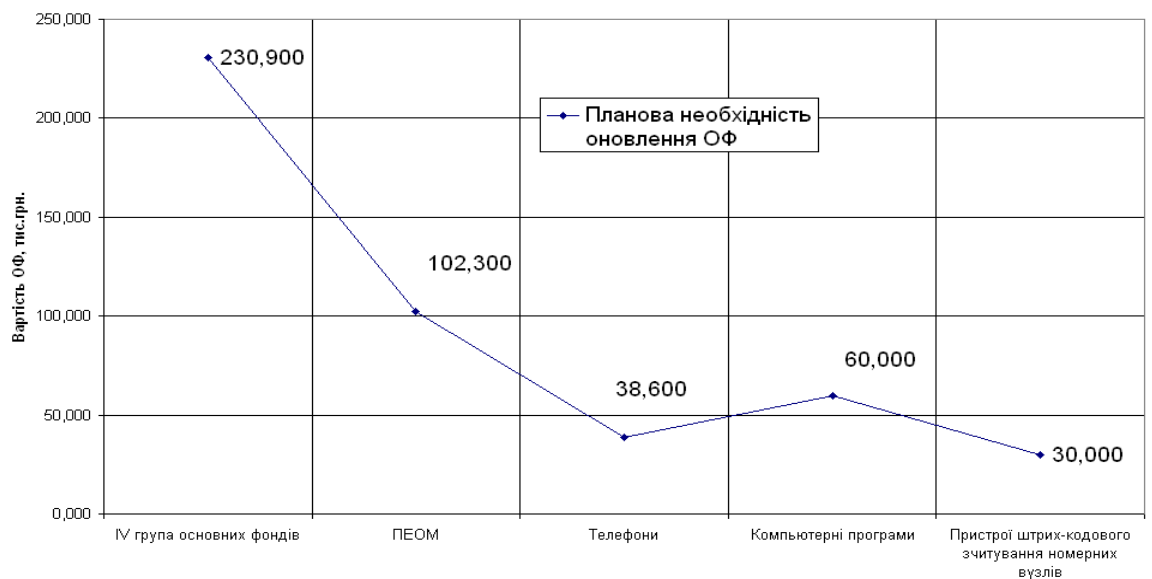

Рис.2.3. Планова необхідність в ОФ IV групи на 2019 рік в ТОВ „БАРС”(інвестиції в придбання).

Цифровий матеріал рекомендується представляти в табличній формі. Кожна таблиця повинна мати назву, що міститься на наступному рядку після слова «Таблиця». Таблиці нумеруються в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділених крапкою. Посилання в тексті на таблиці здійснюються в такий спосіб: (див. табл. 3.1) чи «... зазначена інформація приведена в табл. 3.1».

Таблиця 3.1

**Динаміка складу та структури фінансових ресурсів
ПАТ «Клеванський лісозавод «Промінь» за 2015-2018 роки**

Показники	2015р.		2016р.		2017р.		2018р.		Темп приросту, %		
	обсяг, тис. грн.	частка, %	обсяг, тис. грн.	частка, %	обсяг, тис. грн.	частка, %	обсяг, тис. грн.	частка, %	2016- 2015	2017- 2016	2018- 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Власний капітал	-2961	-21,0	-3317	-10,5	-3346	-10,5	-36705	-125,1	12,0	0,9	996,9
Позиковий капітал	17077	121,0	34827	110,5	35158	110,5	66035	225,1	103,9	1,0	87,8

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Капітал всього	14116	100,0	31510	100,0	31812	100,0	29330	100,0	123,2	1,0	-7,8

Формули в тексті повинні бути виділені міжрядковими інтервалами і пронумеровані. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою, полягають у дужки і містяться праворуч від формули. Значення символів повинні пояснюватися безпосередньо під формулою в тій же послідовності, у якій вони подані у формулі. При повторному використанні формули чи її елементів її символи не розшифровуються. Посилання в тексті на формули здійснюються в такий спосіб; наприклад: «...зазначена величина обчислюється за формулою (2.4)» чи «...показник розраховується за (2.4)».

РОЗДІЛ 4

СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи включає вступ, три розділи (або більше в разі необхідності), список використаних джерел, додатки (схеми, таблиці, графіки, роздруківки на ЕОМ тощо) і висновки. Загальний обсяг курсової роботи 30–50 сторінок.

Титульна сторінка (Додаток А)

РЕФЕРАТ (додаток Б)

ЗМІСТ (додаток В)

ВСТУП

У вступі до роботи має бути обґрунтована актуальність вибраної теми, коротко охарактеризовані стан проблеми (питання), що потребує розв'язання, необхідно зробити посилання на провідних науковців, які досліджували зазначені проблеми. Далі наводяться:

- мета дослідження;
- відповідно до поставленої мети вирішуються такі завдання;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- інформаційна база;
- методи дослідження.

ОСНОВНА ЧАСТИНА РОБОТИ

Основна частина складається з трьох розділів. Зміст розділів курсової роботи повинен відповідати її назві.

У першому розділі розкривається теоретико-методологічні основи проблеми, яка є предметом дослідження.

Цей розділ виконується на основі вивчення джерел літератури. У ньому викладаються основні теоретичні положення теми, розкриваються поняття, суть і значення економічних категорій, що досліджуються, та проблем.

Приводяться різні точки зору з питань, які досліджуються, існуючі в економічній літературі і за можливості дається їх критичний аналіз. У цьому ж розділі необхідно дати обґрунтування й розкрити економічну природу техніко-економічних показників для аналізу господарської діяльності об'єкта дослідження з теми курсової роботи.

У теоретичному розділі доцільно виділити три підрозділи, які послідовно відображають загальноекономічну сторону, проблеми галузі промисловості, методичні питання і постановку конкретних задач у роботі.

Рекомендований обсяг першого розділу 10–15 сторінок.

Другий розділ – аналітико-дослідницький, включає аналіз діяльності об'єкта дослідження. Розділ має бути виконаний у вигляді трьох підрозділів з метою розкриття стану питань, що досліджуються на обраному підприємстві, виявлення позитивних і негативних аспектів в його діяльності.

На початку розділу потрібно привести загальну характеристику об'єкта дослідження, в якому викладаються відомості про продукцію, що виготовляється, організацію технологічного процесу, структуру управління і приводяться основні техніко-економічні показники (джерела інформації повинні бути наведені в додатках до курсової роботи).

У наступних підрозділах (їх може бути два-три) приводиться динаміка показників за декілька останніх років та поглиблений аналіз, включаючи впливи різних чинників на показник, що досліджується за звітний рік порівняно з попереднім або плановим.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дають змогу зрозуміти сутність і стан явищ та процесів, що спостерігаються на об'єкті дослідження, розкрити їх особливості й тенденції розвитку, створити базу для виявлення невикористаних резервів удосконалення діяльності.

Якщо можливо, текст слід ілюструвати реальними документами (які розміщуються як додатки) та супроводжувати стислим коментарем.

Джерелом інформації є планові й фактичні показники діяльності, статистична, фінансова, податкова й управлінська звітність, накази, розпорядження, первинні інформаційні матеріали стосовно окремих бізнес-операцій та процесів, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації.

На основі аналізу досліджуваного матеріалу, особистих спостережень і критичного оцінювання практичного матеріалу в цьому розділі уточнюються сучасний стан і негативні сторони, розглядаються причини недоліків та вказуються можливості покращення дослідного об'єкта.

Рекомендований обсяг другого розділу 10–15 сторінок.

Третій розділ є рекомендаційним. Його зміст залежить від теми, розробленого плану та методики, яку обрано для дослідження. Роботу слід виконувати відповідно до методичних засад, визначених у теоретичній частині роботи. У третьому розділі узагальнюється теоретичний матеріал проведеного техніко-економічного аналізу і розкритих при цьому резервів, пропонуються шляхи вирішення питань, які досліджуються, обґрунтовуються заходи щодо поліпшення економічного становища підприємства. Основними розрахунковими показниками є прибуток, окупність витрат на розробку й впровадження заходів, підвищення продуктивності праці, фондівддачі, якості продукції, зниження витрат, зменшення чисельності працюючих тощо. Позитивним результатом може бути підвищення якості планово-аналітичної роботи, підвищення оперативності управління.

Рекомендований обсяг третього розділу 10–15 сторінок.

ВИСНОВКИ

Висновки являють собою коротке резюме курсової роботи. У них показують рівень досягнення мети, сформульованої у вступі, та вирішення завдань. У висновках узагальнюються рекомендації й пропозиції щодо теоретико-методологічних аспектів і способів дослідження проблеми. На основі одержаних висновків студент формулює та вносить пропозиції. У

рекомендаціях студент приділяє основну увагу пропозиціям щодо ефективного використання результатів дослідження чи розробки на практиці. Пропозиції повинні мати конкретний характер і бути підтверджені роботою. За необхідності рекомендації можуть спиратися на додаткові розрахунки, які наводяться у додатку. Текст висновків треба поділити на пункти згідно із завданнями курсової роботи.

Рекомендований обсяг частини 2–3 сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел, на які є посилання у тексті курсової роботи, розташовують з нової сторінки. Використані джерела подають в алфавітному порядку. Посилання в тексті (номерні посилання) мають номер, що відповідає порядковому номеру джерела у списку використаних джерел. Джерел літератури повинно бути не менше ніж 20-25.

Приклад оформлення списку використаних джерел у курсовій роботі наведено у Додатку Д.

ВИМОГИ ДО ДОДАТКІВ

У додатках вміщують матеріал, який необхідний для повноти дослідження, але включення якого до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу. Цей матеріал не може бути послідовно розміщений в основній частині через великий обсяг; може не зацікавити широке коло читачів, але необхідний для повного та глибокого висвітлення проблем.

Типи додатків. У додатках можуть бути вміщені: додаткові ілюстрації або таблиці; матеріали, які через специфіку викладу або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (проміжні математичні доведення, формули, розрахунки; копії економічних матеріалів, договір, інструкції, методики, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи тощо).

РОЗДІЛ 5

КЕРІВНИЦТВО Й КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Робота зі здобувачами вищої освіти в період виконання курсової роботи будується відповідно до графіка і завдань з виконання курсової роботи.

Зразковий графік виконання курсової роботи

№ з/п	Етапи роботи	Терміни виконання
1	Закріплення теми, видача завдання	Перший тиждень семестру
2	Уточнення теми курсової роботи	Другий тиждень семестру
3	Складання огляду літератури і плану роботи	5 днів
4	Узгодження плану і макета таблиць з керівником роботи	2 дні
5	Виконання теоретичної частини роботи	15 днів
6	Обробка практичного матеріалу написання висновків і пропозицій	20 днів
7	Остаточне оформлення і подання роботи на рецензування. Захист курсової роботи	Не пізніше 2-х тижнів до початку екзаменаційної сесії

Викладач—керівник курсової роботи розробляє графік консультацій щодо курсових робіт, який вивішується на дошці оголошень. Доцільно проводити консультації з курсових робіт не рідше ніж два рази на місяць. Також керівник курсової роботи повинен надавати допомогу у виборі практичного матеріалу під час проходження практики здобувачами вищої освіти.

Основне завдання керівника полягає в організації самостійної роботи студента з виконання курсової роботи. На першій груповій консультації керівник курсової роботи повинен зорієнтувати студентів на те, що робота має носити дослідницький характер і її виконання повинне внести конкретний вклад у підвищення ефективності господарської діяльності

підприємства, фірми, на матеріалах яких виконана курсова робота. Керівник має надати індивідуальну допомогу кожному студенту в підборі літературних джерел з теми, у складанні макетів таблиць і висновків. Керівник повинен контролювати дотримання графіка виконання курсової роботи, у випадку відставання від графіка студент має дати пояснення керівнику. Керівник інформує кафедру про хід виконання курсових робіт.

РОЗДІЛ 6

РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ

Виконані здобувачами вищої освіти курсові роботи здаються керівнику. Викладач у термін не більше ніж 10 днів ретельно перевіряє роботи і разом з письмовою рецензією повертає студентам для ознайомлення (доброби в разі потреби) та підготовки до захисту: відкритої (у групі) чи індивідуальної.

На відкритий захист доцільно виносити курсові роботи, що містять добре оброблений практичний матеріал, нестандартні прийоми дослідження, економічно обґрунтовані висновки й пропозиції. В усній відповіді на захисті студент має протягом 7—10 хвилин обґрунтувати актуальність теми, викласти результати дослідження й ознайомити з пропозиціями щодо вдосконалення роботи підприємства за досліджуваним показником, відповісти на зауваження, зроблені рецензентом, на запитання, задані протягом захисту.

Індивідуальний захист проводиться у формі співбесіди викладача з кожним студентом. При остаточній оцінці роботи береться до уваги глибина узагальнення, значимість пропозицій, точність і повнота відповідей на запитання під час захисту, загальний рівень курсової роботи, якість її оформлення. Викладач—керівник курсових робіт повинен повідомити на засіданні кафедри результати захисту робіт, узагальнити часто повторювані недоліки в курсових роботах, труднощі, з якими зіштовхнулися Здобувачі вищої освіти при виконанні курсових робіт, для того, щоб надалі враховувати їх в індивідуальній роботі зі Здобувачами вищої освіти під час виконання курсових робіт.

РОЗДІЛ 7

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Оцінювання курсових робіт здійснюється за результатами виконання двох видів робіт: I – проведення дослідження (написання курсової роботи); II – захист курсової роботи.

Оцінювання здійснюється в балах за 100-бальною шкалою.

I. Оцінка курсової роботи включає оцінювання таких видів робіт:

- змісту роботи;
- оформлення роботи.

Максимальна кількість балів за цю роботу – 55.

1. *Зміст курсової роботи* оцінюється керівником роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за цей вид роботи, – 35. Сюди входить оцінювання:

1) *Розділ 1* – максимум 10 балів. Враховується:

- викладення суті досліджуваної проблеми – 1 бал;
- рівень її сучасної розробки – 1 бал;
- аналіз і узагальнення існуючих концепцій – 2 бали;
- виділення дискусійних аспектів і невирішених проблем – 2 бали;
- розгляд еволюції підходів до їх вирішення – 2 бали;
- аналіз сучасної наукової літератури з досліджуваних питань – 2

бали.

2) *Розділ 2* – максимум 10 балів:

— коротка організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження – 3 бали;

— обробка й узагальнення аналітичних матеріалів – 4 бали;

— визначення можливих причин і наслідків проблем, що виникають у процесі поточної виробничої діяльності – 3 бали.

3) *Розділ 3* – максимум 10 балів. Оцінюється:

- розгляд запропонованих заходів, спрямованих на вдосконалення управління виробництвом у цілому – 2 бали;

- узагальнення рекомендацій щодо поліпшення окремих аспектів виробничої діяльності та системи управління – 3 бали;

- зв'язок пропозицій і рекомендацій з аналізом фактичного матеріалу – 2 бали;

- підтвердження реального практичного значення пропозицій необхідними техніко-економічними розрахунками та визначенням очікуваного економічного ефекту – 3 бали.

Крім самого змісту курсової роботи, керівник має оцінити такі аспекти роботи, як:

- використання в дослідженні нових „свіжих” статистичних даних – 1 бал;

- правильність аналітичних розрахунків – 2 бали;

- наявність додатків – 1 бал;

- список використаних джерел (новітність, необхідна кількість) – 1 бал.

3. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за оформлення курсової роботи – 20. Сюди входить оцінювання правильності оформлення:

- титульної сторінки – 1 бал;

- реферату – 2 бали;

- шрифт, інтервал, поля, відступи – 2 бали;

- посилання – 2 бали;

- таблиці – 2 бали;

- рисунки – 2 бали;

- формули – 2 бали;

- висновки – 4 бали;

- список використаних джерел – 3 бали.

Студент допускається до захисту курсової роботи у тому випадку, якщо в сумі за першу частину він набрав не менше ніж 33 бали.

II. захист курсової роботи оцінюється максимально у 45 балів.

1. *Доповідь* – 25 балів. Враховується:

— актуальність теми – 4 бали;

— формулювання предмета й об'єкта дослідження – 3 бали;

— формулювання мети і постановка завдань дослідження – 5 балів;

— відповідність загальних висновків курсової роботи поставленим завданням – 6 балів;

— вільне володіння проблематикою – 7 балів;

2. *Додаткові запитання* на захисті курсової роботи – 20 балів (чотири запитання по 5 балів).

Підсумкова оцінка складається із суми балів за всі види робіт, отриманих студентом. Підсумкова оцінка в балах виставляється за національною шкалою та за шкалою ESTC до відомості та залікової книжки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навчальний посіб. К. : Атіка, 2004. 480 с.
2. Вітвицький Я.С. Економіка підприємства : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІМЕ, 2002. 320 с.
3. Петрович Й.М. Економіка підприємства : навч. посіб. Львів : Новий світ, 2000, 2004. 680 с.
4. Примак Т.О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Вікар, 2002. 176 с.
5. Семенов Г.А. Економіка підприємства : навч. посіб. / Г.А. Семенов, М.О. Панкова, А.Г. Семенов. К. : ЦНЛ, 2005. 328 с.
6. Семенов Г.А. Організація і планування на підприємстві : навч. посіб. для студ. вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. / [Г.А. Семенов, В.К. Станчевский та ін.]. К.: ЦНЛ, 2006. 520 с.
7. Семенов Г.А. Стратегічне управління підприємствами : навч. посіб. / [за заг. ред. д. е. н., проф. Г.А. Семенова]. Запоріжжя : КПУ, 2010. 400 с.
8. Коно Р. Стратегия и структура японских предприятий. М.: Прогресс, 2007. 280 с.

Додаткова література

1. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства : підруч. - у 2 т. / за ред. С.Ф. Покропивного. К. : Хвиля-прес, Донецьк : МП "Поиск", Т-во книголюбів, 2000. 576 с.
2. Вігуржинська С.Ю. Економіка підприємства : конспект лекцій. Одеса : Одеська державна академія холоду, 2004. 486 с.
3. Іващенко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності : навч. посіб., / В.І. Іващенко, М.А. Болюх К: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. 204 с.

4. Петрович Й.М. Економіка підприємства. Львів : Новий світ, 2004. 406 с.
5. Сідун В.А. Економіка підприємства : навчальний посіб. / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 432 с.
6. Семенов Г.А. Дипломне проектування з економіки підприємства. Методичні рекомендації. Запоріжжя : КПУ, 2011. 100 с.
7. Шегда А.В. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 240 с.

Додаток А

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни “ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА”

на тему: «

»

Студента(-ки) курсу групи _
 Спеціальність: 051-Економіка
 Освітня програма: Економіка
підприємства

 (прізвище та ініціали)

Керівник _____

 (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя

202_ рік

Додаток Б

РЕФЕРАТ

Курсова робота: 53 с., 4 табл., 4 рис, 17 літературних джерел.

Об'єкт дослідження – процес оцінювання оборотних коштів підприємства.

Мета роботи – обґрунтування сутності та ролі оборотних активів у господарській діяльності підприємства, а також організації оборотних активів підприємства і визначення шляхів покращення використання оборотних фондів на підприємстві.

Предмет дослідження – склад і структура й організація оборотних фондів підприємства та шляхи ефективного їх використання.

Оборотні кошти являють собою сукупність коштів, авансованих для створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу, що забезпечують їхній безперервний кругообіг. Під складом оборотних коштів розуміють незавершене виробництво, напівфабрикати, предмети праці, засоби праці із малим терміном служби, витрати майбутніх періодів. За джерелами формування оборотні кошти бувають власні, залучені та позичкові. Оборотність обігових коштів характеризується рядом взаємозв'язаних показників: тривалістю одного обороту в днях, кількістю оборотів за певний період – рік, півріччя, квартал (коефіцієнт оборотності), сумою зайнятих на підприємстві оборотних коштів на одиницю продукції (коефіцієнт завантаження).

ОБОРОТНІ КОШТИ, НОРМУВАННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ
ВИКОРИСТАННЯ, ЕКОНОМІЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ, УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ, ПРИСКОРЕННЯ ОБІГУ

Додаток В

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБОРОТНИХ КОШТІВ.....	6
1.1. Поняття та структура оборотних коштів.....	6
1.2. Джерела формування оборотних коштів підприємства.....	10
1.3. Нормування витрат на підприємстві.....	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ.....	16
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	16
2.2. Аналіз ефективності використання оборотних коштів на підприємстві..	20
2.3. Норматив оборотних коштів у інших нормованих елементах.....	25
РОЗДІЛ 3. СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	30
3.1. Прискорення оборотності оборотних коштів.....	30
3.2. Економічне значення економії оборотних фондів.....	40
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47
ДОДАТКИ.....	49

Додаток Д

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У
СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ з урахуванням Національного
стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання.
Загальні положення та правила складання»**

Характеристика	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с.
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико- методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с.
П'ять і більше авторів	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.
Автореферат и дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.

Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VTTT. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393- VT. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С.430-443. 7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139-141. 9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15-16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Співки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21ffi/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (TSO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила

	ІБО 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Прокопенко І. П. Каталог растений для работ по екодизайну / Донец. ботан. сад НАН України. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).	
Частина видання: книги	1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60- річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477-493. 2. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205-212. 3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195-197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202-203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331-335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50-53.
Частина довідкового видання	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> /ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К.

	Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формування // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36-46.</p> <p>2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонки. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153-159.</p> <p>3. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212-218.</p>
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88-92.</p> <p>2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109-118.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115-118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. - С. 20-27. - URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/iuridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково- педагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6-14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>